

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski (przewodniczący)

SSN Małgorzata Bednarek (sprawozdawca)

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **por. rez. K. C. (C.)**

skazanego z art. 343 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 3 grudnia 2024 r. wniosku obrońcy skazanego z 6 lipca 2023 r. o wznowienie postępowania – zakończonego prawomocnym wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu z 24 sierpnia 2021 r., sygn. SA 13/21, zmieniającym wyrok Wojskowego Sądu Garnizonowego we Wrocławiu z 26 stycznia 2021 r., sygn. Sg 5/18, na podstawie art. 544 § 2 i 3 k.p.k.

postanowił:

1. oddalić wniosek;
2. zwolnić skazanego por. rez. K. C. z kosztów sądowych związanych z postępowaniem o wznowienie postępowania obciążając nimi Skarb Państwa;
3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. B. z Kancelarii Adwokackiej w P. wynagrodzenie za sporządzenie i złożenie wniosku o wznowienie postępowania w kwocie 885,60 zł (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt groszy), w tym 23% VAT

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego por. rez. K. C. – o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu z 24 sierpnia 2021 r., sygn. SA 13/21 zmieniającym wyrok Wojskowego Sądu Garnizonowego we Wrocławiu z 26 stycznia 2021 r., sygn. Sg 5/18. Obrońca podał, że w sprawie ujawniły się nowe fakty i dowody nieznane sądom orzekającym w w/w sprawie a to fakt leczenia psychiatrycznego skazanego. Wskazał również, że w innym toczącym się postępowaniu uzyskano opinię dwóch biegłych lekarzy psychiatrów, z której wynikało, że miał on zniesioną poczytalność, której przyczyną była choroba psychiczna. Opinia, na którą powołuje się obrońca została wydana w sprawie Sądu Rejonowego w Gdyni o sygn. IX K 801/21 w stosunku do czynów, które obejmowały okres m.in. czynów przypisanych skazanemu w postępowaniu w przedmiocie wniosku o wznowienie postępowania. Zdaniem obrońcy podniesione okoliczności i dowody stanowiące novum w tej sprawie świadczą o niepoczytalności skazanego w rozumieniu art. 31 § 1 k.k., skutkującej wyłączeniem odpowiedzialności karnej.

W związku z powyższym, obrońca wniósł o:

1. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii sądowej psychiatryczno-psychologicznej z 8 marca 2023 r. sporządzonej na zlecenie Sądu Rejonowego w Gdyni w sprawie o sygn. IX K 801/21 oraz opinii sądowej psychiatryczno-psychologicznej z 10 marca 2023 r. sporządzonej na zlecenie Prokuratury Rejonowej w Gdyni w sprawie o sygn. PR 4 [...]
2. przeprowadzenie w trybie art. 546 k.p.k. dowodu z opinii biegłych psychiatrów i psychologa na okoliczność ustalenia czy skazany w czasie popełnienia czynu wyczerpującego znamiona typu czynu zabronionego określonego w art. 343 § 1 k.k. oraz w art. 338 § 1 k.k. mógł rozpoznać znaczenie swojego czynu lub pokierować swoim postępowaniem;
3. zwrócenie się do Sądu Rejonowego w Gdyni o przesłanie odpisu wyroku w sprawie o sygn. IX K 801/21 i przeprowadzenie dowodu z odpisu tego

wyroku na okoliczność prawomocnego umorzenia postępowania z uwagi na niepoczytalność skazanego.

W toku postępowania przed Sądem Najwyższym, w celu sprawdzenia okoliczności podniesionych we wniosku o wznowienie postępowania uzyskano z Sądu Rejonowego w Gdyni akta sprawy, na które powołał się obrońca skazanego, w których znajdowała się dokumentacja z leczenia skazanego oraz wskazane przez obrońcę opinie psychiatryczno-psychologiczne.

Po uzyskaniu wskazanej dokumentacji, Sąd Najwyższy w trybie czynności sprawdzających, postanowieniem z 20 marca 2024 r., dopuścił dowód z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów celem zbadania stanu zdrowia psychicznego por. rez. K. C. w czasie popełnienia przypisanego mu w sprawie Wojskowego Sądu Garnizonowego we Wrocławiu, sygn. Sg 5/18, czynu, mającego miejsce 23 maja 2017 r., a zwłaszcza uzyskania odpowiedzi na pytanie, czy por. rez. K. C. cierpiał wówczas na chorobę psychiczną, dotknięty był niedorozwojem umysłowym albo dotyczyły go innego rodzaju zakłócenia psychiczne, których wynikiem było zniesienie lub ograniczenie w stopniu znacznym rozpoznania znaczenia popełnionego przez niego czynu lub pokierowania wówczas swoim postępowaniem. Przeprowadzenie powyższego dowodu Sąd Najwyższy, na podstawie art. 396 § 1 k.p.k., zlecił Wojskowemu Sądowi Garnizonowemu w Gdyni.

Z treści w ten sposób uzyskanej opinii wynika, że:

1. opiniowany por. rez. K. C. w czasie popełnienia przypisanego mu w sprawie Wojskowego Sądu Garnizonowego we Wrocławiu sygn. Sg 5/18 czynu mającego miejsce w dniu 23 maja 2017 r. cierpiał wówczas na chorobę psychiczną – chorobę afektywną dwubiegunową w fazie remisji, nie był dotknięty niedorozwojem umysłowym;
2. dotyczyły go innego rodzaju zakłócenia psychiczne w postaci nieprawidłowej osobowości, ale wynikiem ich nie było zniesienie lub ograniczenie w stopniu znacznym rozpoznania znaczenia popełnionego przez niego czynu lub pokierowania wówczas swoim postępowaniem, nie zachodzą warunki art. 31 § 1 i 2 k.k.;

3. w takim stanie psychicznym, w którym K. C. znajdował się w czasie badania sądowo-psychiatrycznego, może uczestniczyć w postępowaniu sądowym i może też prowadzić swoją obronę w sposób samodzielny.

Pismem z 30 września 2024 r. obrońca skazanego wniosła o:

1. przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych z zakresu psychiatrii i psychologii na okoliczność ustalenia czy skazany w czasie popełnienia czynu wyczerpującego znamiona typu czynu zabronionego określonego w art. 343 § 1 k.k. oraz w art. 338 § 1 k.k. mógł rozpoznać znaczenie swojego czynu lub pokierować swoim postępowaniem;
2. przeprowadzenie konfrontacji biegłych psychiatrów, którzy sporządzili opinię z dnia 17 sierpnia 2024 r. z biegłymi, którzy sporządzili opinię psychiatryczno-psychologiczną z dnia 8 marca 2023 r. sporządzoną na zlecenie Sądu Rejonowego w Gdyni, sygn. IX K 801/21;
3. w przypadku braku uwzględnienia wniosku zawartego w pkt. 1 i 2 wniosła o zobowiązanie biegłych, którzy sporządzili opinię psychiatryczno-psychologiczną z dnia 8 marca 2023 r. sporządzoną na zlecenie Sądu Rejonowego w Gdyni, sygn. IX K 801/21 do wskazania czy:
 1. podtrzymują wnioski ww. opinii – w tym ustalenie, iż K. C. w chwili popełnienia zarzucanych mu czynów (tj. w okresie 2015-2021) miał zniesioną zdolność rozpoznania znaczenia czynów i pokierowania swoim postępowaniem;
 2. w ocenie biegłych możliwe jest ustalenie, aby mimo zniesionej zdolności rozpoznania znaczenia czynów i pokierowania swoim postępowaniem w okresie od 2015 do 2021, u skazanego nie doszło do zniesienia lub ograniczenia w stopniu znacznym rozpoznania znaczenia popełnionego przez niego czynu lub pokierowania swoim postępowaniem w dniu 23 maja 2017 r.

Prokurator Prokuratury Krajowej, przedstawiając pisemną odpowiedź na stanowisko obrońcy, wniósł o nieuwzględnienie wniosku o wznowienie rzeczonego postępowania.

Skazany w osobnym piśmie podniósł wątpliwości co do rzetelności sporządzonej opinii a także podniósł, że Wydział Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej prowadzi postępowanie, które dotyczyć ma patologii dziejących się w wojskowych prokuraturach rejonowych we Wrocławiu i Gdyni, które to patologie doprowadziły do jego- jak wynika z pisma - niesłusznego skazania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Wniosek nie jest zasadny i nie zasługuje na uwzględnienie.

Z treści złożonego wniosku jednoznacznie wynika, iż podstawę wznowienia postępowania obrońca upatrywał w treści przepisu art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. Unormowanie to zawiera dyspozycję wznowienia postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem, jeżeli po jego wydaniu ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze. W orzecznictwie przyjmuje się, że nowe fakty lub dowody mogą stanowić podstawę wznowienia, gdy uprzednio nie były znane nie tylko sądowi, ale również stronie – i co szczególnie istotne – mają one wskazywać na wysokie prawdopodobieństwo błędu sądowego w zakończonym prawomocnie postępowaniu. Innymi słowy, muszą stwarzać duże prawdopodobieństwo wydania w sprawie zasadniczo odmiennego rozstrzygnięcia. Nie chodzi tu zatem jedynie o przedstawienie wątpliwości co do wcześniejszych ustaleń faktycznych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2018 r., III KO 27/18, LEX nr 2490299), a sam ciężar wykazania okoliczności, o których mowa w ww. przepisie, spoczywa na tym, kto wnosi o wznowienie postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2018 r., V KO 6/18, LEX nr 2506138).

Zaprezentowane przez obrońcę stanowisko zostało oparte na twierdzeniu, że w sprawie ujawniły się nowe fakty i dowody wskazujące na to, że K. C. z powodu choroby psychicznej (w postaci choroby afektywnej dwubiegunowej), nie mógł w

czasie czynu zabronionego rozpoznać jego znaczenia lub pokierować swoim postępowaniem. Obrońca swoje wnioski wywiódł z treści opinii uzyskanej w toku postępowania przed Sądem Rejonowym w Gdyni w sprawie o sygn. IX K 801/21 z 8 marca 2023 oraz opinii psychiatryczno-psychologicznej sporządzonej na zlecenie Prokuratury Rejonowej Gdyni, sygn. PR 4 [...].

Jak to już zostało na wstępie zaznaczone Sąd Najwyższy, korzystając z uprawnienia przewidzianego w art. 546 k.p.k., dokonał sprawdzenia w trybie art. 97 k.p.k. okoliczności faktycznych wskazanych przez obrońcę we wniosku o wznowienie postępowania, w celu zbadania czy istotnie w sprawie mogło dojść do pojawienia się nowych faktów i dowodów mogących prowadzić do wniosku, że K. C. w czasie przypisanych mu czynów – z powodu choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznych – mógł mieć całkowicie zniesioną zdolność rozpoznania ich znaczenia lub pokierowania swoim postępowaniem w rozumieniu art. 31 § 1 k.k., bądź zdolność tę znacznie ograniczoną (art. 31 § 2 k.k.). Z uzyskanej w toku postępowania wznowieniowego opinii psychiatrycznej biegli we wnioskach końcowych stwierdzili wprawdzie u skazanego chorobę psychiczną afektywną dwubiegunową, która jednakże w czasie czynu była w fazie remisji, skazany nie był dotknięty niedorozwojem umysłowym, miał przy tym innego rodzaju zakłócenia psychiczne w postaci nieprawidłowej osobowości, ale wynikiem ich nie było zniesienie lub ograniczenie w stopniu znacznym rozpoznania znaczenia popełnionego przez niego czynu lub pokierowania wówczas swoim postępowaniem, nie zachodzą warunki art. 31 § 1 i 2 k.k. Biegli w omawianej opinii odnieśli się również do opinii psychiatryczno-psychologicznej dołączonej do wniosku o wznowienie postępowania wskazując, że ich zdaniem błędny jest pogląd biegłych, którzy orzekli stan niepoczytalności K. C. w całym okresie objętym czynem znęcania tj. okresem od 2015 do 2021 r. (przyp. SN). W ocenie biegłych był to błędny pogląd, gdyż opiniowany mimo niestabilnego stanu zdrowia psychicznego w tym okresie pracował zawodowo, miał lepsze i gorsze samopoczucie, ale był w stanie kontrolować swoje zachowanie nawet do tego stopnia, że udawało mu się zatajać występowanie choroby psychicznej przed badającymi go biegłymi lekarzami psychiatrami, psychologami np. w związku ze służbą wojskową – co już samo z siebie wyklucza stan niepoczytalności badanego. Biegli również stwierdzili, że

opinia, która była przedmiotem ich krytycznej wypowiedzi nie odnosi się do podstawowego elementu a mianowicie zmienności stanu psychicznego badanego w tym okresie. Odmienne bowiem zachowywał się w miejscu pracy a odmiennie w stosunku do rodziny. Ich zdaniem, w tak znacznym okresie jak w przedstawionych zarzutach, opiniowany nie mógł znajdować się w stanie zniesionej poczytalności. Odnosząc się natomiast do czynu będącego przedmiotem postępowania objętego wnioskiem o wznowienie tj. czynu z 23 maja 2017 r. opiniowany pamiętał przebieg zdarzenia, przedstawił swoją wersję jego przebiegu i w niej prawidłowo, zgodnie z rzeczywistością wskazał ilość osób biorących w nim udział. Nie ma żadnych – zdaniem biegłych - obiektywnych danych, na podstawie których, można by uznać, że działał w warunkach objawów psychotycznych (nasilonej manii lub depresji). Objawy takie są wyraźnie widoczne dla otoczenia. Samo nieprzestrzeganie dyscypliny wojskowej, nonszalanckie zachowanie w czasie kursu, lekceważący stosunek do norm społecznych czy obyczajowych nie jest – zdaniem biegłych - objawem chorobowym.

Przedmiotowa opinia – wydana przez dwóch biegłych psychiatrów, a zatem podmioty fachowe – jest jasna, pełna i logiczna oraz pozbawiona sprzeczności. Brak jest więc podstaw do kwestionowania prawidłowości przedstawionych w niej konkluzji.

Analizując w kontekście podstawy wznowieniowej z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. zaprezentowane wyżej źródła dowodowe w powiązaniu z uzyskaną w toku postępowania wznowieniowego opinią sądowo-psychiatryczną z 17 sierpnia 2024 r. należy stwierdzić, że nie wskazują one na wysokie prawdopodobieństwo, by istniały wątpliwości co do tego, że skazany K. C. w czasie czynu zabronionego działał w warunkach określonych w art. 31 § 1 lub 31 § 2 k.k. Odnosząc się do okoliczności podniesionych przez skazanego w osobnym piśmie wskazać należy, że nie mogły być one podstawą rozważań Sądu Najwyższego w toku postępowania w przedmiocie wznowienia. Pomijając fakt, że nie były one przedmiotem wniosku obrońcy skazanego to zauważyć należy, że sam fakt prowadzenia postępowania przez właściwą rzeczową prokuraturę w sprawie ewentualnych nieprawidłowości nie może być podstawą wznowienia postępowania. Dopiero wynik tak zakreślonego postępowania, stwierdzający ewentualne nieprawidłowości, może być podstawą

rozważań zaistnienia przesłanek określonych w art. 540 § 1 k.p.k. Nadto wskazać należy, że Sąd Najwyższy w trybie postępowania wznowieniowego nie jest uprawniony do ponownej oceny dowodów i prawidłowości przeprowadzonego postępowania sądowego z wyjątkiem okoliczności wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. (art. 542 § 3 k.p.k.).

W przedmiotowym postępowaniu wznowieniowym nie zostało zatem uprawdopodobnione, że wydany wobec K. C. wyrok obarczony jest błędem w zakresie ustaleń odnoszących się do poczytalności skazanego, a zatem brak jest podstaw do wznowienia zaskarżonego postępowania w oparciu o przepis art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.

W kontekście wniosku obrońcy z 30 września 2024 r. o przeprowadzenie dowodów w nim wymienionych a wskazanych w części wstępnej niniejszego uzasadnienia zwrócić uwagę należy, że w trakcie postępowania wznowieniowego nie przeprowadza się postępowania dowodowego, a jedynie ocenia, czy przedstawione przez stronę dowody odpowiadają podstawie wznowieniowej *propter nova*. W żadnym razie nie chodzi tu o poszerzanie postępowania dowodowego do takich granic, aby można było mówić o prowadzeniu postępowania dowodowego co do istoty sprawy, a więc w zakresie typowym dla rozprawy głównej przed sądem pierwszej instancji. Czynności sprawdzające, o których mowa w art. 97 w zw. z art. 546 k.p.k., mogą być zatem prowadzone jedynie w celu zweryfikowania podstaw wznowienia, a nie w kierunku uniewinnienia oskarżonego po ewentualnym wznowieniu postępowania karnego i uchyleniu wyroku. W przedmiotowej sprawie przeprowadzenie tych czynności było zbyteczne, gdyż już sama analiza uzyskanej opinii psychiatrycznej była wystarczająca do stwierdzenia braku podstaw do wznowienia postępowania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2016 r., sygn. akt V KO 60/16).

Mając powyższe okoliczności na uwadze orzeczono jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia, zwalniając skazanego z kosztów sądowych postępowania wznowieniowego.

[J.J.]

